

Slovo k povzbuzení na sobotu 20. března 2021, na sobotu po 4. neděli postní
Biblická čtení: Jer 11,18-20; Ž 7; Jan 7,40-53

Milé sestry, milí bratři,

v prvním čtení slyšíme opět úryvek z knihy proroka Jeremiáše. Jak víme a jak již bylo v minulých dnech také vícekrát připomenuto, prorok Jeremiáš žil a působil v době pro Izrael velmi kritické, začátkem 6. století př. Kr., krátce před vpádem Babylóňanů do Jeruzaléma a před začátkem následného vyhnanství. Nejen způsobem svého prorokování ale i svým životním osudem je tento prorok jedním z nejvýraznějších starozákonních předobrazů Krista, což je patrné i z dnešního úryvku: Snaží se hlásat nepohodlné Boží slovo, jak mu je Hospodin sám vnukl a přikázal mluvit, musí pro ně snášet různé útrapy, nejen nepřijetí, ale i stále rostoucí nevráživost a všemožné úklady ze strany svých současníků; přitom má ale zůstat «jako krotký beránek, kterého vedou na porážku», neboť jen Hospodinu má «svěřit svou při». Že je svým prorockým osudem předobrazem Krista, je proto celkem zřejmé: Pán Ježíše je přeci také – navíc v plnosti – nepřijatý již od mnohých svých současníků, od předáků izraelského národa, začínají mu strojit úklady, hledají důvody, proč v něj nevěřit, a hlavně způsoby, jak se ho co nejdříve zbavit. To zaznívá i v dnešním úryvku evangelijním, kdy máme před sebou konfrontaci následující po Ježíšově řeči pronesené na židovský svátek stánků (na svátek připomínající putování pouští) v Jeruzalémě, ve které Kristus mluvil o svém vztahu k Otcí, svém poslání, o svém Božství.

Díky Jeremiášovi a jemu podobným se Pán Ježíš může na jejich příklad odvolat a ukázat, že i postava pronásledovaného Mesiáše byla již Starým zákonem, přinejmenším osudem některých proroků naznačena: «Což nepronásledovali vaši předkové už i proroky?» Úděl pronásledovaných proroků, zejména právě Jeremiáše, se tak mohl stát Ježíšovým současníkům znamením, že v Krista mají uvěřit, že se nemají stát nástrojem umlčování Božího Slova.

Jeremiášův příklad nepromlouvá ale jen k Ježíšovým současníkům, chce oslovit pochopitelně i nás. Jednak protože Pán Ježíš stále bývá ve všech dobách z různých důvodů umlčován, i námi samými v nás samých. A jednak tím, že bychom si z Jeremiáše měli vzít příklad, pokud jsme Kristovými následovníky: Ke skutečně žitému křesťanství prostě také patří snažit se hlásat a žít evangelium, konat Boží dobro i navzdory nepřijetí, a pokud možno, zůstat v chování vůči nepřátelům podobni beránkům, často vedeným na porážku, a jen Hospodinu svěřovat svou při. Takové jednání se navíc může stát našim nevěřícím bratřím a sestrám také určitým předobrazem samotného Krista.

Povzbuzením k tomu může být i pokorné přijetí faktu, že leckterému zlu ve světě, zejména tomu globálnímu, ale mnohdy i leckterému zlu ve svém okolí prostě zabránit nemůžeme, i kdybychom nakrásně chtěli. Jediné, co leckdy můžeme a máme, je se zlem nenechat strhnout, nenechat se svést ke stejnému zlu, zůstat věrnými Hospodinu a jeho věci, podobně jako Jeremiáš, v plnosti pak Kristus. Zůstat prostě dobrými a spravedlivými, s Boží pomocí. Určitý fatalismus – že něčemu tak tomu prostě je – k životu totiž také patří. Brát i bolestné věci, jak jsou; všechny nejde změnit, jen se jimi nesmíme nenechat zlomit.

To samozřejmě neznamená nečinnost. Naopak, znamená to snažit se o maximum dobrého, které s Boží pomocí vykonatelné je, ovšem leckdy bez nároku, že vymýtíme zlo jako celek. Zaměřit se jen na celek a nechat se pak zdeptat obrovitostí zla totiž mnohdy v praxi nevede k ničemu. A skutečně asi platí, že lepší něco malého dobrého než nic.

Určitým povzbuzením k takovému postoji, který tedy nemá znamenat rezignaci anebo nějaký pacifismus za každou cenu, nám může být jedna věta z dnešního prvního čtení. V liturgickém úryvku jsme ji neslyšeli. Tentokrát ne ovšem vinou neblahých vynechávek (liturgického „výběru“ biblického textu), ale je to proto, že v hebrejském originále Jeremiášovy prorocké knihy není. Je však v řecké verzi (*Septuaginta*) 19. verše dnešního

úryvku z 11. kapitoly. A protože *Septuagintu* (řecký překlad a širší verzi starozákonních knih, vzniknuvší v Alexandrii a rozšířivší se pak v diaspoře od 3. století př. Kr.) můžeme považovat také za inspirovanou – už jenom proto, že se stala Starým zákonem raného křesťanství, můžeme se i tímto slovem nechat oslovit. Navíc díky Jeronýmově latinskému překladu ve *Vulgátě* v těchto slovech našlo inspiraci nejedno mystické rozjímání o Kristově kříži.

Tato slova, jimiž Jeremiáš popisuje úklady svých nepřátel, (v Jeronýmově latině) zní «vrhněme dřevo do jeho chleba (*mittamus lignum in panem eius*)», přičemž „chlebem“ můžeme chápat celý (prorokův) život, jeho živobytí, úděl a poslání na zemi. Křesťanská četba, zejména ze strany středověkých myslitelů a mystiků, v nich proto zcela správně přečetla předobraz Kristova předzvědění kříže, jeho dobrovolného vydání se tomu, co proti němu bylo zosnováno, a to ke spáse svých katanů i celého světa. Kristus jako Boží Syn samozřejmě věděl, co mu strojí, ale protože bylo jeho úkolem zůstat «beránkem vedeným na porážku», necouvl nazpět a jen Otci svěřil svou při, šel na kříž.

K následování Krista proto také patří i přijmout zlo, jež na nás dolehne a není v našich silách je změnit. Přijmout je jako něco, co prostě bylo vrženo do našeho života, a pokud jde o zlo způsobené někým jiným, o zlo mravní, pak se za jeho původce modlit. V každém případě «dřevo» (*lignum*) vržené do našeho «chleba» (*panis*), jež je vždy také nějak „dřevem kříže“ (*lignum crucis*) vraženým do našeho života, máme pokorně také přijmout a svou bolest také obětovat za spásu lidí kolem sebe i spásu svou, i jako zadostiučinění za hříchy své i druhých.

I tak lze snad vnímat bolesti a kříže doby současné, doby stále nekončící pandemie. Což nám může mimo jiné pomoci přestat stále „řešit“ celek a raději v malém pomoci tam, kde jsme toho schopni...